

Anti-pestprotocol Basisschool De Sprankel 2026-2028

Een handelwijze voor het voorkomen en aanpakken van pestproblematiek.

Vastgesteld: ...-...-2026

Inhoudsopgave

Voorwoord	pag. 2
1. Visie op veiligheid	pag. 3
2. Wat verstaan we onder pesten?	pag. 4
3. Preventieve aanpak HiRO	pag. 5
4. Omgangsregels en HiRO waarden	pag. 5
5. Signaleren van pesten	pag. 6
6. Rollen bij pesten	pag. 7
7. Melden en vastleggen van pesten	pag. 9
8. Stappenplan, stroomschema leerkrachten	pag. 10
9. Monitoring en evaluatie	pag. 11
10. Slot gezamenlijke verantwoording	pag. 12
Bijlagen	
1 Stroomschema leerlingen	pag. 13
2 Stroomschema ouders	pag. 14
3 Achtergrondinformatie ouders	pag 15-16

Voorwoord

Dit anti-pestprotocol is een richtlijn voor KC de Sprankel om te zorgen voor een sociaal veilige leeromgeving, waar pesten geen kans krijgt. Het biedt structuur, duidelijkheid en handelingssuggesties voor het gehele schoolteam.

HiRO, als methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, speelt hierin een centrale rol. Door kinderen wekelijks te laten werken aan groepsvorming, communicatie, emoties en waarden als respect en verantwoordelijkheid, wordt preventie een vast onderdeel van het onderwijs.

1. Visie op sociale veiligheid

Wij geloven dat elk kind recht heeft op een veilige leeromgeving, waarin het zich optimaal kan ontwikkelen. Sociale veiligheid is geen vanzelfsprekendheid, het vraagt om continue aandacht, bewustwording en een gezamenlijke aanpak.

HiRO ondersteunt deze visie door:

- Wekelijks ruimte te geven aan groepsvorming en reflectie,
- Expliciete lessen aan te bieden rondom respect, grenzen, empathie en samenwerken,
- Een positief groepsklimaat te stimuleren,

- Gedrag bespreekbaar te maken via herkenbare scenario's en gerichte reflectievragen, of het uitspelen van situaties.

De sociale competenties van onze leerlingen worden jaarlijks gemeten door het invullen van een leerlingvolgsysteem. Bij de kleuters is dit de leerlijn sociaal-emotionele ontwikkeling in Parnassys. Bij de groepen 3 tot en met 8, de vragenlijst van CITO LIB. In de bovenbouw vullen de leerlingen deze ook zelf in.

Tijdens de lessen wordt aandacht besteed aan sociale competenties van onze leerlingen. We geven Schooljudo met als doel om welbevinden, weerbaarheid en samenwerken te bevorderen, en om de judowaarden die we in de klas bespreken in de praktijk te ervaren. De groepen 3, 5 en 7 krijgen zes judolessen in de periode na de kerstvakantie.

Weerbaarheid is belangrijk, wanneer blijkt dat het huidige aanbod niet genoeg helpend is voor de leerling, kan de leerkracht adviseren deskundige hulp in te schakelen bij externen om de leerling handvatten te geven om in de toekomst zelfverzekerder en meer weerbaar te zijn.

Verder hebben we op school 6 schoolregels. Deze regels worden elk jaar besproken en zorgen ervoor dat kinderen weten hoe we met elkaar omgaan. Op deze manier werken we aan een veilig en duidelijk schoolklimaat.

Wanneer er zich toch een pestsituatie voordoet op onze school willen we hier samen in optrekken. We kunnen allen van waarde zijn bij het oplossen van het probleem. Zowel directie, Intern Begeleider (IB) en onderwijzend personeel zullen doen wat zij kunnen.

Het schoolteam neemt stelling tegen pesten. De school werkt aan een goed beleid rondom pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is. Zij houden het pestprotocol actueel.

2. Wat verstaan wij onder pesten?

We spreken van pestgedrag als een leerling met regelmaat psychisch en/of fysiek wordt bedreigd, geïsoleerd of geïntimideerd. Pesten is een vorm van geweld en kan bedreigend zijn of voelen. Het slachtoffer kan hierdoor schade oplopen. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind wat minder weerbaar.

Vaak gebeurt het pesten niet één keer maar is er sprake van een patroon. De pester heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, is onzeker en bang.

Pesten is niet hetzelfde als plagen. Bij plagen zijn de kinderen min of meer aan elkaar gewaagd. Het gedrag heeft iets uitdagends; de ander mag iets terug doen, in een onschuldige sfeer. Het gaat om een prikkelend spelletje dat door geen van beide partijen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Het is zelfs goed voor de ontwikkeling van kinderen om elkaar af en toe te plagen; ze leren

daardoor om met conflicten om te gaan. Die vaardigheid komt later in hun leven ongetwijfeld van pas.

	 Pesten	 Plagen
 Waarom?	 Iemand doet expres een ander pijn	 Het is bedoeld als grapje en om samen te lachen
 Hoe vaak?	 Het gebeurt steeds opnieuw en gaat lang door	 Het gebeurt soms en is meestal snel weer voorbij
 Is het eerlijk?	 De één is sterker dan de ander	 Iedereen is even sterk. Het wisselt wie er plaagt
 Hoe voelt het?	 Je voelt je verdrietig, bang of buitengesloten	 Het is leuk voor iedereen. Je wordt soms zelfs betere vrienden
 Wat doet het?	 Je gaat je slechter voelen over jezelf, wordt verdrietig en je kunt minder goed leren	 Het doet geen pijn. Je blijft je gewoon fijn voelen

3. Preventieve aanpak met HiRO

Onze school werkt preventief aan sociale veiligheid met de inzet van HiRO. Het is een praktische en speelse methode die kinderen helpt om:

- Zichzelf beter te begrijpen
- Zich in te leven in anderen
- Samen te werken in een groep
- Conflicten op een gezonde manier op te lossen.

Concreet betekent dit:

- Wekelijkse HiRO-lessen (45 min) gericht op groepsvorming en sociale vaardigheden.
- Waarden centraal: vertrouwen, samenwerken, respect, beheersing, weerbaarheid, discipline en plezier.
- Reflectiemomenten met de 'Kracht van de Duim'.
- Verbinding met gymles/beweegactiviteiten.

Deze aanpak is ter voorkoming van pestgedrag doordat de groepsnorm duidelijker wordt, pesters sneller worden aangesproken en slachtoffers zich minder snel geïsoleerd voelen. HiRO kunnen we ook gebruiken om bij pestgedrag te kijken welke interventies helpend kunnen zijn om kinderen bepaalde vaardigheden te leren (zie bibliotheek)

Daarvoor zijn naast HiRO nog andere mogelijkheden om in te zetten.

De leerkracht kan (eventueel in overleg met IB/pest coördinator) besluiten om een sociogram in te zetten, om de sociale structuur van de groep in kaart te brengen. Zo kan een duidelijker beeld

verkregen worden over de sociale verhoudingen in de groep. Bij het inzetten van de vragenlijst/onderzoek krijgen alle kinderen enkele vragen voorgelegd. Bijvoorbeeld: 'Met wie speel je graag? Met wie liever niet? Naast wie zou je graag willen zitten?' etc. Wanneer blijkt dat ook hieruit duidelijke signalen naar voren komen kan het stappenplan verder worden voortgezet. Ook uit de jaarlijks af te nemen Vragenlijst Sociaal Emotioneel van leerling in Beeld kan informatie komen die meer informatie geeft over sociale dynamiek en hoe kinderen zich voelen.

4. Omgangsregels en HiRO waarden

Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen een aantal algemene regels en waarden vanuit Hiro bij. We hebben daarnaast zelf ook nog omgangsregels geformuleerd. We houden die levend door een regel van de week/maand te hebben, waar we met de kinderen op reflecteren.

Algemene regels

1. Het inschakelen van de leerkracht wordt niet gezien als klikken. Als een kind gepest wordt of als kinderen onderling ruzie hebben en er zelf niet uitkomen, mogen zij hulp vragen aan de leerkracht.
2. Alle kinderen hebben de verantwoordelijkheid om pestgedrag aan te kaarten bij de leerkracht. De leerlingen zijn immers samen verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
3. De school en ouders werken samen aan het probleem, maar binnen hun eigen grenzen. Dus als ouder benader je de leerkracht, zodat die in overleg kan kijken wat er nodig is.

HiRO waarden

Vertrouwen: Bij vertrouwen in elkaar leren ze om uit te gaan van de goede bedoelingen van zichzelf en de ander, maar ook om daar kritisch naar te kijken. Vertrouwen moet je namelijk verdienen. Vertrouwen is een wederkerig proces van geven en nemen.

Samenwerken: Samenwerken is een belangrijke vaardigheid voor nu en in de toekomst. HiRO vindt het belangrijk dat kinderen oefenen met gespreksvaardigheden (luisteren en spreken) en met andere sociale vaardigheden die het samenwerken bevorderen.

Respect: Uitgangspunt bij de waarde Respect is dat iedereen van waarde is en dat iedereen er mag zijn. Dat betekent dat je er zelf ook mag zijn. Waardering voor jezelf is een belangrijk onderdeel van de waarde Respect.

Beheersing: Bij de HiRO-waarde Beheersing leren de kinderen wat gevoelens zijn, dat ze deze mogen uiten en dat er verschillende manieren zijn om gevoelens te uiten. Ze leren strategieën om hun gevoelens te reguleren. Dit is vooral belangrijk in moeilijke situaties, zoals bij conflicten of ruzies.

Weerbaarheid: Bij de waarde Weerbaarheid verkennen de kinderen hun eigen wensen en grenzen, en leren ze om deze aan te geven. Ze leren wat groepsdruk is.

Discipline: HiRO vindt het belangrijk dat kinderen leren om zelf verantwoordelijk te zijn voor het stellen en behalen van persoonlijke en gezamenlijke doelen. Tijdens de lessen leren kinderen hoe ze een doelgericht proces inrichten met behulp van concentratie en het maken van weloverwogen keuzes.

Plezier: Plezier staat voor plezier in het leven en plezier hebben in de dingen die je doet. Plezier heeft te maken met lachen, energie en zin hebben, en een gevoel van geluk: je gaat tijdelijk helemaal op in de dingen die je doet.'

Omgangsregels

Ook hebben we eigen schoolregels.

- Voor groot en klein zullen we aardig zijn
- Binnen de school is wandelgebied, buiten hoeft dat lekker niet
- Ik zorg ervoor dat ik niemand stoort
- Ieder heeft zijn eigen talent. Wees trots op de ander en wie jij bent
- Als we goed voor onze spullen zorgen, zijn ze weer te gebruiken voor morgen
- Vind je iets niet fijn of goed, bedenk dan samen hoe het moet

Deze zijn zichtbaar in de school en worden met de leerlingen. In elke klas staat er altijd één van deze regels of een andere die op dat moment actueel is in de groep centraal. Wekelijks blik je met de kinderen terug op deze regel en bepaal je of deze regel nog meer aandacht vraagt of dat er een nieuwe regel centraal staat. Dit alles in het kader van preventie.

5. Signaleren van pesten

Indien er signalen van ouders, leerlingen of leerkrachten komen over het feit dat kinderen het slachtoffer of dader zijn van pesterijen wordt dit als een probleem gezien, wat aangepakt moet worden. In de bijlagen vindt u stroomschema's met daarin de stappen die de ouders en kinderen moeten zetten. In hoofdstuk 7 staat het stappenplan dat de school/leerkracht volgt.

Kinderen, ouders, leerkrachten en andere teamleden letten actief op signalen van pestgedrag:

- Direct waarneembaar gedrag (schelden, duwen, isoleren)
- Indirect gedrag (negeren, fluisteren, online pesten)
- Signalen bij het slachtoffer (teruggetrokken gedrag, buikpijn, geen zin in school)
- Altijd een bijnaam geven, nooit bij de eigen naam noemen
- Een klasgenoot altijd ergens de schuld van geven
- Opmerkingen maken over iemands kleding
- Een ander kind achterna blijven lopen of buiten de school opwachten
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klemzetten tussen de fietsen
- Spullen afpakken; dwingen om bezittingen af te geven
- Een kind dwingen om bepaalde dingen te doen, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen
- Dreigen ("als je dat doorvertelt zal ik je krijgen")
- Belachelijk maken, uitlachen bij een verkeerd antwoord in de klas

Specifieke manieren van cyberpesten:

- E-mails versturen onder een valse naam;
- Versturen van filmpjes of foto's die de privacy op een vervelende manier aantasten;
- Nare/onaangename berichten versturen via social media platforms;
- Filmpjes maken van andere leerlingen.

Omdat pesten vaak wordt gedaan op momenten dat de blik van de leerkracht ergens anders op is gericht, is het belangrijk dat de leerlingen signalen bij de leerkrachten aangeven. Ook ouders kunnen leerkrachten benaderen voor deze signalen.

6. Rollen bij pesten

We onderscheiden diverse rollen bij pesten:

Pester

Neemt het initiatief om een klasgenoot te kleineren, uit te sluiten of pijn te doen. Vaak gaat het om een sociaal sterke en populaire leerling die anderen meetrokt in het pesten.

Gepest kind

Kinderen die gepest worden zijn soms minder weerbaar. Het lukt hen niet om daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pester, en dat pikken de pesters vaak snel op. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en ze durven weinig of niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Ze voelen zich eenzaam en hebben in hun omgeving geen/weinig vriendjes of vriendinnetjes op wie zij terug kunnen vallen.

Meelopers

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten in een actieve rol. Maar sommigen doen incidenteel wel mee. Dit zijn de 'meelopers'. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de angst om zelf slachtoffer te worden. Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken dat ze mee kunnen liften op de populariteit van de pester. Kinderen doen vaak mee met pesten om een vriend(in) te kunnen behouden.

De rest van de kinderen

Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, en anderen die het simpelweg niet willen weten en als een soort 'zwijgende meerderheid' fungeren.

Ook zien we kinderen die wel opkomen voor gepeste door de gepeste te troosten of door de pester te confronteren met zijn gedrag. In de lessen van Hiro leren we kinderen actief op te komen voor andere kinderen.

7. Melden en vastleggen van pesten

Iedereen kan pestgedrag melden: leerlingen, ouders, leerkrachten, externe partijen.

Meldpunten (in volgorde van aanspreken) :

- De groepsleerkracht.
- De anti-pestcoördinator.
- Schoolcontactpersoon.
- De intern begeleider en/of aandachtsfunctionaris.
- Directie.

Meldingen worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem. (Parnassys, notitie op leerlingniveau, andere leerlingen alleen dmv initialen)

Leidt de curatieve aanpak niet tot resultaat, dan wordt er contact opgenomen met de anti-pestcoördinator (apc). Dit zijn juf Mariela en juf Christel.

De anti-pestcoördinator:

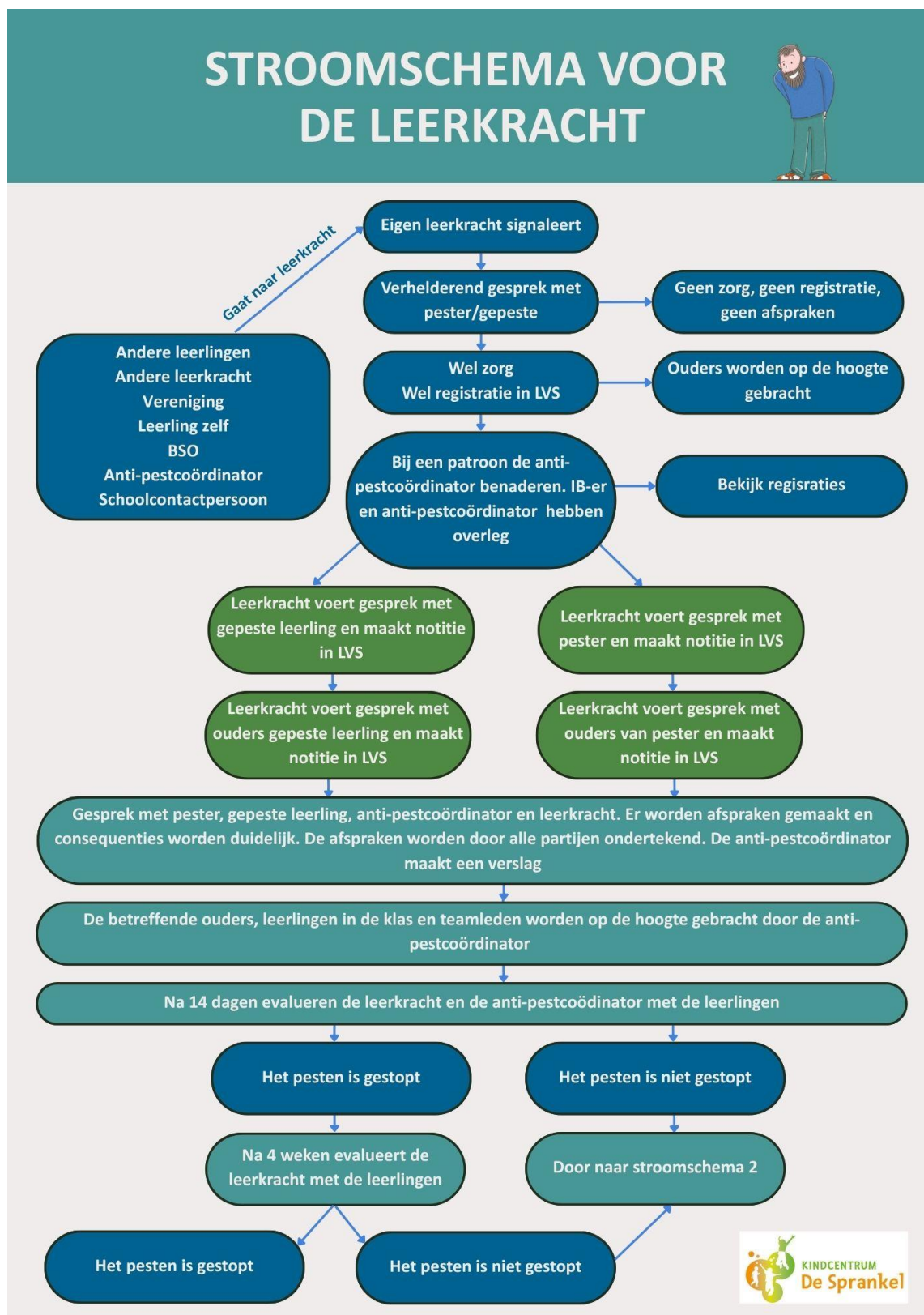
- is aanspreekpunt bij signalen;
- coördineert acties;
- ondersteunt collega's eventueel samen met IB-er;
- bewaakt uitvoering;
- werkt samen met het team aan preventie.

De schoolcontactpersoon van KC de Sprankel is juf Mariela. Zij is het aanspreekpunt m.b.t. onveilige situaties (op school) zoals beschreven in het veiligheidsbeleid. Zij is er voor de leerlingen, ouders en collega's. Zij is gericht op de juiste stappen zetten in het proces.

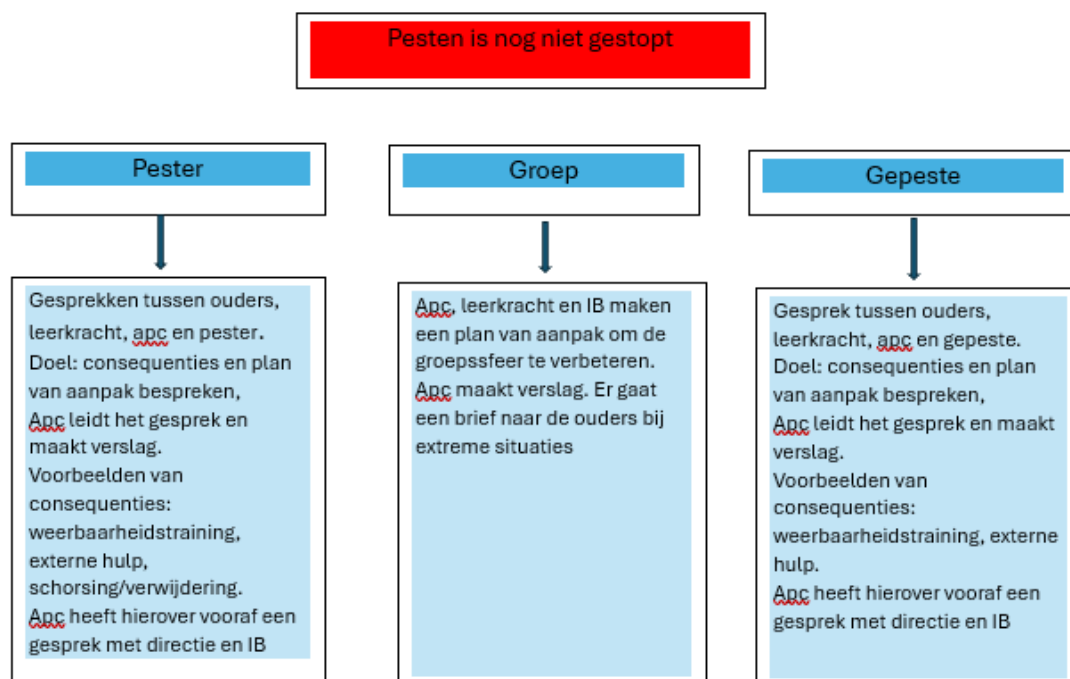
Ouders zijn belangrijke partners. Wij verwachten van ouders:

- betrokkenheid bij sociale ontwikkeling van hun kind;
- signaleren van pestgedrag thuis of online en dit melden bij de leerkracht;
- open houding bij gesprekken over gedrag

8. Stappenplan bij pestgedrag.

STROOMSCHEMA BIJ ESCALATIE

Voelt u zich ondanks inzet niet gehoord of is het probleem nog niet opgelost dan heeft de school een lb-er of directie die mee kunnen denken. Of u kunt terecht bij de externe vertrouwenspersonen.

Wij werken met externe, onafhankelijke vertrouwenspersonen. Zij ondersteunen u als u een klacht heeft die u niet kunt afhandelen met de betrokkene(n) of directie van de school:

1. Eveline Voncken
kcc@devertrouwenskamer.nl
085-0043224
2. El Theuws
el.theuws@enzelf.nl
06-12407652

9. Monitoring en evaluatie

We evalueren jaarlijks ons pestbeleid op effectiviteit via:

- Leerlingtevredenheidsonderzoek
- Klassenobservaties
- Kindgesprekken
- Teambespreking
- Groeps/leerling besprekingen
- Oudergesprekken

10.Slot- gezamenlijke verantwoordelijkheid

Een sociaal veilige school creëren doen we samen. Door pestgedrag serieus te nemen, het bespreekbaar te maken én actief te bouwen aan groepsgevoel, zorgen we voor een veilige basis voor ieder kind.

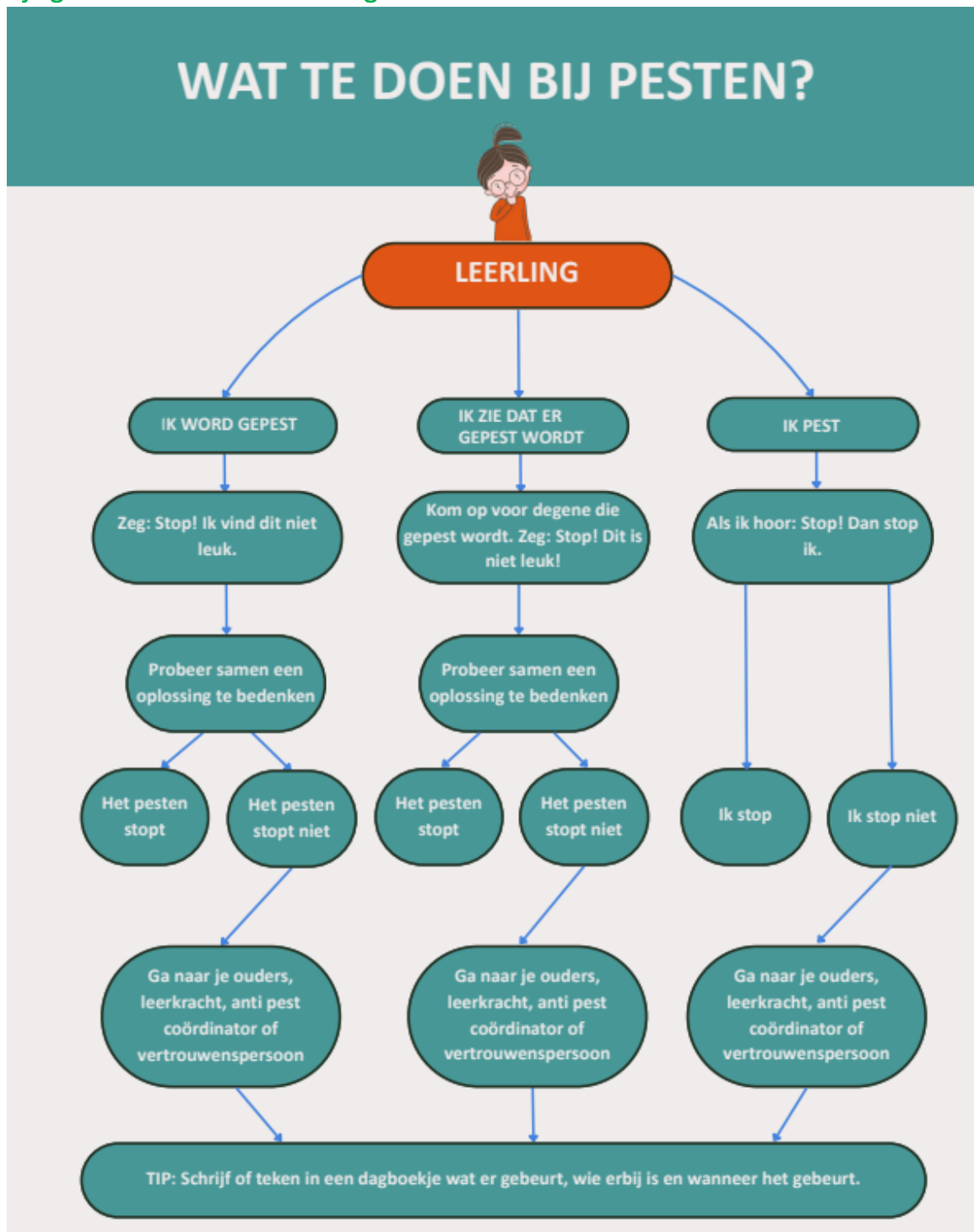
Bijlagen

Bijlage 1 Stroomschema leerling

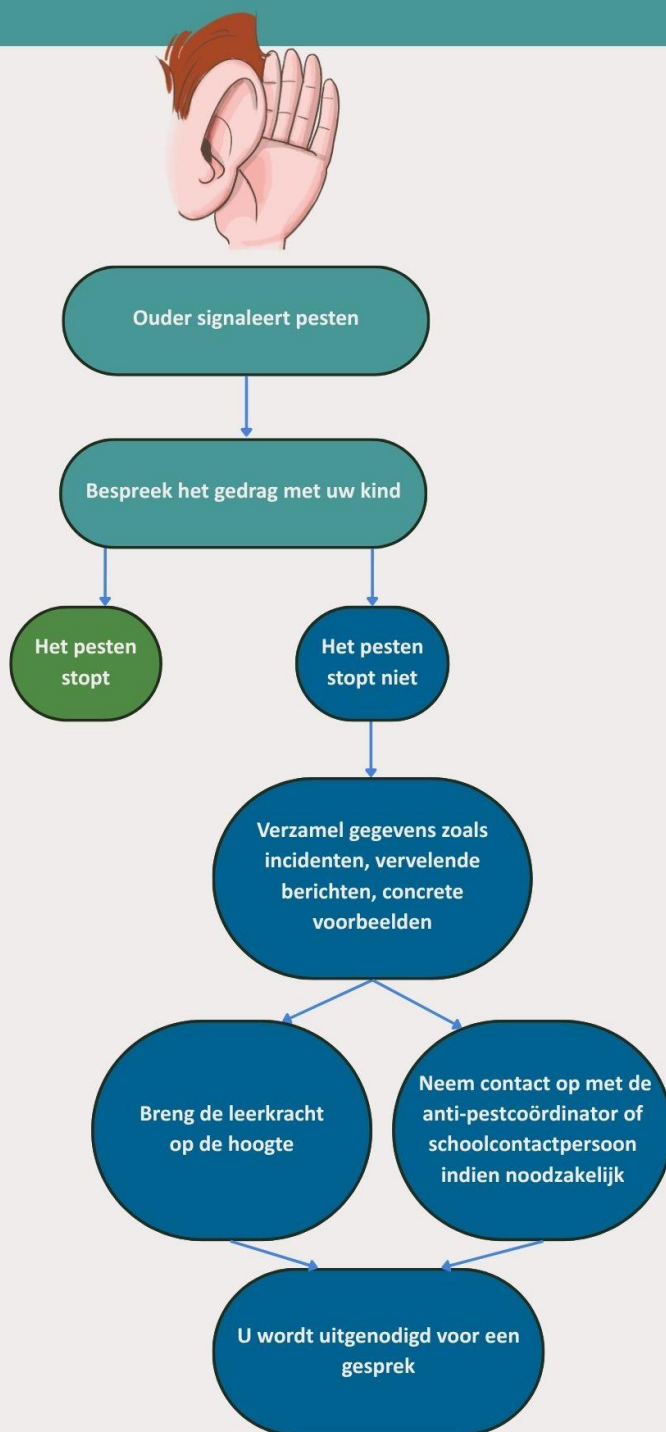
Bijlage 2 Stroomschema ouders

Bijlage 3 Achtergrondinformatie voor ouders van pestende kinderen

Bijlage 1 Stroomschema leerling

STROOMSCHEMA VOOR OUDERS

Bijlage 3

Achtergrondinformatie voor ouders van pestende en gepeste kinderen

Het kan schrikken zijn als je hoort dat je kind pest of gepest wordt. Pesten heeft invloed op alle betrokken kinderen: op het kind dat gepest wordt, maar ook op het kind dat pest. Sociale vaardigheden zijn belangrijk om prettig met anderen om te gaan, nu en in de toekomst. Aandacht voor pesten is dat een kans om samen te leren en te groeien.

Ga in gesprek met je kind

Praat rustig met je kind en probeer te begrijpen wat er speelt. Waarom vertoont je kind dit gedrag? Voelt je kind zich veilig op school en thuis? Wil je kind ergens bij horen of indruk maken? Leg duidelijk uit dat pesten niet oké is. Help je kind om de gevolgen van pesten te zien, zoals het verdriet en de pijn van het andere kind.

Samenwerken met school

Maak een afspraak en ga samen met de leerkracht in gesprek. Ouders van zowel het pestende als het gepeste kind worden hierbij betrokken. Samen kunnen we zoeken naar oplossingen en je kind goed begeleiden. Gebeurt het buiten school dan kun je bijvoorbeeld ook zelf contact opnemen met de andere ouders.

Wat kun je thuis doen?

- Zorg voor een warme en veilige sfeer waarin je kind zich gehoord voelt.
- Geef positieve aandacht en doe regelmatig iets leuks samen.
- Help je kind om de gevolgen van pesten in te zien.
- Moedig je kind aan om verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar gedrag.
- Ga niet mee in het goedpraten van gedrag (zoals: "Het was maar een grapje"). Wees duidelijk dat pesten niet acceptabel is.
- Stimuleer je kind om na te denken over manieren om het goed te maken of een ander te helpen.
- Help je kind bij het maken van een actieplan om het gedrag te veranderen.
- Erken en benoem de moed die nodig is om het anders te doen of voor iemand op te komen.
- Laat je kind weten dat je er altijd bent en hem of haar blijft steunen.

Verder helpen

- Kijk of je kind voldoende zelfvertrouwen heeft en help dit te versterken.
- Bespreek hoe je kind op een positieve manier met anderen om kan gaan, bijvoorbeeld via sport of groepsactiviteiten.
- Blijf regelmatig met je kind praten, ook over alledaagse dingen.

- Geef zelf het goede voorbeeld door respectvol over anderen te praten.
- Stimuleer je kind om zelf na te denken over oplossingen.
- Belangrijk: keur het gedrag af, maar niet je kind.

Pest jullie kind?

- Een kind dat pest heeft vaak zelf een hulpvraag. Je hoeft niet te schrikken, boos te worden, teleurgesteld te raken of het te ervaren alsof jij een slechte ouder of opvoeder bent als een leerkracht of ouder meldt dat jouw zoon of dochter een meeloper of pester is.

Als jouw kind meeloopt of zelf pest, dan zit daar ook een hulpvraag achter. Het is dan belangrijk om met je kind in gesprek te gaan en uit te zoeken waar dit gedrag vandaan komt. Probeer uit te leggen dat iemand pesten nooit goed is en probeer je kind zich te laten inleven in wat dit voor de gepeste doet.

Om je bewust van te zijn

- Als opvoeders hebben wij een soort gat in ons denken waardoor het meestal niet in ons opkomt dat ons kind dader kan zijn. Wij zijn eerder bang dat hem of haar iets overkomt en dit bepaalt hoe wij kijken naar ons kind.
- Als het op school of bij de sportvereniging niet zo lekker gaat, vragen we vaak wel of het kind wordt gepest, maar meestal niet of het zelf anderen pest, of dat er in de klas gepest wordt.
- Ben je als ouder vroeger zelf gepest? Dan kan het zijn dat je bang bent dat jouw kind dat ook zal overkomen. Dat is logisch, omdat het zo'n impact heeft gehad. Maar het kan er ook voor zorgen dat je hierdoor niet herkent dat jouw kind een meeloper of pester is

Samen zorgen we ervoor dat ieder kind zich veilig en prettig voelt op school. Dus ga vooral met ons in gesprek.